

Universitätsbibliothek Paderborn

Homiliæ Qvadragesimales Reverendissimi D.ni P. F. Hieronymi Baptistæ De Lanvza Venerabilis memoriæ Episcopi Barbastrensis & Albarrazini, Ord. FF. Prædicatorum

Ex Hispanico idiomate in latinum perfectè fideliterq[ue] iuxta posteriorem omnium, nouamq[ue] editionem translatae, & ab innumeris cùm S. Scripturæ, tùm SS. Patrum typographicis erroribus emendatæ ... cum triplici Indice ...

Lanuza, Jerónimo Bautista de

Antverpiæ, 1649

§. 4. Serpens æneus iubente Deo per Moysen in stipite erectus in remedium morsuum ignitorum serpentium virtute viguit sanandi: quia symbolum fuit Christi in Cruce exaltati.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53092](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53092)

372
 Sap. II. 27. *tas, per hac & torquentur.* Illorum culpa detractio erat, erantque pessimi murmuratores, quos
 II. *Deus ipis serpentibus comparat mordacibus:*
 Cont. *Si mordax serpens in silentio, nihil eo minus habet,*
 ioc. II. *qui oculis & auribus.* Venenum linguæ serpenti-
 iacob *nae detrahentis, ut ait D. Iacob ignis est consu-*
 3.8. *mens, ignis est infernalis, ignis devorans homi-*
nem, famam & delicias proximi: Ignis est in-
flammati rotam naturam nostram, inflammata à
gebenna. Lingua murmuratoria serpens est ple-
 num veneno mortifero: *Inquietum malum, ple-*
 num veneno mortifero. Occidit enim honorem,
 famam, auctoritatem, bonumque nomen puellæ
 pudicæ, pietæ coniugatæ, Clerici devoti, Religiosi
 regulam observantis. Hæc quot hodie tales in
 mundo sunt! sunt etenim hæc tempestate homi-
 nes, quales describit David: *Aserunt linguas*
 suas sicut serpentis venenum aspidum sub labiis eo-
 rum. Venenum aspidum ignis est: quem nam-
 que mordet, reddit inquietum accenditque ve-
 hementissimè. Quantos ab aspidibus mortuos in-
 venimus? Quot honestæ personæ afflictæ ex
 tantis horum serpentum morsibus? Quot mulie-
 res optimæ desolatæ: Sacerdotes, Religiosi in-
 quieti: Iudices iusti, tenaces absorpti tristitia?
 Mittat Deus contra tales remedium: tales quip-
 pe videntur esse de quibus sermo divinus: *Qui-*
bis non est incensatio. Non enim emendantur
 concionibus, nec corriguntur admonitionibus,
 nec damno perterrentur, quod alit inferre se
 conspiciant. O si modo Deus tale deberet im-
 mittere supplicium, quale merentur, quot ignitos
 contra illos mitteret serpentes, atque per hoc fa-
 chy culpam agnoscentes, premiterent, sicut & illi:
 nam oculos quos culpa clauserat, pœna aperuit:
 unde se infuso purgatos dùm lugent fuisse suppli-
 cio, & extra spem omnem salutis, Deo dare ma-
 nus, atque ex toto corde ad eum se studenter con-
 vertere: nam nisi flagris cæli non corrigerentur.
 Cum occideret eos, quarebant eum, & remorsaban-
 tur, & disculo veniebant ad eum. Proprium hoc
 seruis notatur: nec enim nisi fustibus emendan-
 tur. Ad Moysen recurrerunt humiles peccata sua
 confessi. *Venerunt ad Moysen, atque dixerunt: pec-*
cavimus, quia locuti sumus contra Dominum, &
re, ora ut tollas à nobis serpentes. Quam securum
 erat illis remedium, dum culpam suam pœnite-
 res agnoscerent, & quam citò scelerum Deus obli-
 viscit, ad unam quippe pectoris transiensionem
 placatur: *Ipsè autem est misericors, & propitiùs pœ-*
nitentiæ aurum, & non disperdet eos: Aduerbiùm
 illud *Autem* quod est aduersativum, magnam
 cordia. *habet emphasim, q. d. Quamvis illis nebulones*

essent, & seditiosi: ipse autem misericors est ac
 tantum eorum attendit peccata quo tunc peccati
 quantum suam misericordiam, ut peccati
 ignoscat. Non eris tu adeo diligens ut magis
 noscas legaliter peccata, & vera peccati
 tionem eorum indulgentiam, ac Deus tunc propi-
 tius futurus sit & misericordiam suam largi-
 ris: tanto etenim eius tenetur delectari, quan-
 doque non expectet te rogantem veniam, sed
 tantummodo hoc facere proponentem: *Dicit*
Confitebor aduersum me iniquitatem meam Domi-
no, & tu remisisti impietatem peccati mei. Misere-
 os suum aperiente, & pro populo peccatore
 precante, veniam misericors Deus indulget: tan-
 toque damno remedium præstabit, eductum
 mum: quod tale sit, ut corporis mestrati lan-
 guoribus, & animæ ostendat incolorem.

S.4. *Serpens anem habente Deo per Moysen a-*
scipite erectus in remedium mortuum igni-
torum serpentium virtute viginis sanatus.
quia symbolum fuit Christi in Cruce exaltati.

Fac anem serpentem. & ponit eum pro igne
 qui percussus asperxit eum, vultus autem
 vertit. Docet illud nosser Olearter, ex Ho-
 breo legi: *Fac tibi serpentem ignem sicut aspidem.*
 Et ponit illum super lignum. Quod nunc
 duo significat. Primum: ut serpens & illud
 neum feruaret non malle eum scilicet, sed
 igne opere fulorio constaret; hoc accendit
 in fornacem iniuciendo tali succedat hanc
 ut ignis esse videatur. Secundum: ut se
 color ille flammeus adhaeret, quo fieret contra
 serpentibus similis, qui veue no corpore, &
 mordebant, quos vocauerat *ignis serpentum.*
 eleganter dixit: *Ponit pro signo.* ut eum
 idem Olearter serpens ille in se & per se, &
 dam virtutem non habebat sanandi, sed
 mortalis erat illi quos serpentes ignis morde-
 rant, etenim dicit, quod Doctores docent
 brazi, natura aris accendi ita moribus à serpen-
 tibus contrariatur ut si quis à serpente
 aspiciat igne flammeos, illico mordeat
 colligo serpentem illum ex te remedium
 quaquâ fuisse sed nomen ex eo quod
 Christi in Cruce exaltati. Quod omne
 Spiritus Dei quando hanc enatrans
 lib-sapientia tubiungit: *Qui enim*
 Qui à vero serpente mortum accepit, si
 sus serpentem intueretur pœnâ: *Non per*
 oidebat, sanabatur, imo potius hoc pœnâ
 tem acceleraret, sed per se omnium

Non satis illi fute dixisse; Per te, sed Dei vol-
 un omen adiungere, nec posuit illud Iehoua,
 vel Adoni, vel Sarai, vel aliud quodcumque
 que tunc temporis Deum appellabant, sed Salua-
 torem, volens aperta per illud *Omnium Saluato-*
rem Chrii nomen exprimit, nempe *Isjum: ipse*
saluum facis populum suum a peccatis etc.
 Mca quidem sententia elegantissimè non potest
 antea redemptionis describi mysterium in illo
 facto, vt prosequitur D. Aug. singula perpen-
 dent. Primò delinquit mirum in modum diabo-
 lum per ignitos serpentes: etenim semper secum
 igoom tormenti sui circumferit, & æternis adu-
 natuæ pennis: nec non rabidâ furit aduersus ho-
 mines malitia: & hoc quod dixit Spiritus S.
 serpentes illos ira & furore exarsuere: *Sana be-*
ne *serpentes* ira, profundum denotat mysterium, à
 Diu. Ioanne declaratum: nimirum quòd Luci-
 fer ex Angelo conuersus in serpentem, & de coe-
 lo exortus, illud enim locus non est draconibus,
 colubis & serpentibus; descendit ita forens in-
 stamata, nec hominum studens damnationi:
Diabolus descendit magnam habens iram. Sicut
 enim calcar, quo venes illi punguntur, inuidiam
 esse dicimus, unde sufflere non potest, hominem
 ea mente, creatum à Deo, vt bonum illud possi-
 det, quo ipse priuatus de coelo conuerterat, vnde
 conatus est illum occidere; *Inuidia diaboli mors*
creauit in orbem terrarum. Serpenti hic primæ
 uos nostros memordit parentes, atque in illis
 nocens nos; *Adam primus accepit mortem serpen-*
tem veneno, inquit Diuus Augustinus, fuit
 mortalis cum veneno peccati, quod est mortale;
Deo enim hominem peccatum intro ut in mun-
dam, & per peccatum mors, & ita mors in omnes
hominis pertransiit.
 Dum quon, proprietate d'clarat huius vete-
 ni effectum nempe adure, atque incidere; nam
 ex mortu huius serpenti ignis alicuius concupis-
 centia nos grauius exurens, qui que nostram
 concupiscentiam est, & origo calamitatum, de quo di-
 citur in opime D. August. *Omne peccatum nascitur ex*
auere inflammante. Et vidit ignem in mundo
 D. Iohann. dum ait, *Omne quod est in mundo con-*
cupiscentia est. Atque in eo quod addit, *Totus*
mundus in maligno posito est. Id est in xta D.
 Thom. *In malo igne, vel pessifero igne, tebrri-*
 mortal. Quid remedijs? Conficitur serpens æneus,
 non creba mallei tunione, sed opere furoris per
 ignis operationem. Proh quæ mysteria: Con-
 fignitissimè declaratur filij Dei Incarnatio, qui
 carnem assumpsit, & vbi, & qua virtute. Per-
 tu sua secunda est SS. Trinitatis per æternæ pella;

vt enim notat D. Hieronymus: æs hieroglyphicum
 est sapientie, quia sonorum est: atque idcirco in
 statua Nabuchodonosor omnes quatuor Hierar-
 chie diuersorum symbolis metallorum indican-
 tur; Græcorum autem per brachia & pectus ex-
 pre; Græcis etenim proprium erat eloquentissi-
 mam suam buccinate sapientiam; *Græci sapien-*
tiam quarunt. Extra dubium est, quin nomen
 Sapientie ob insignes rationes tribuatur filio, ad
 quorum explanationem decreuit Spiritus S. vt
 scriberetur liber Sapientie, & licitum esset A-
 postolo concludere, illum appellando; *Dei sa-*
pientiam. Et alio loco, *In quo sunt omnes thesauri*
sapientie & scientia Dei absconditi. Et hoc ære
 conflatu est serpens, con cctus in vteri virginali
 fornicem cælestis illius Reginae Mariae; *Non*
de complexu maris: si (sic credo cum D. August.)
sed de vtero virginali. Hinc as illud prodic cum
 figura serpenti: sic enim proficitur D. Paul.
Factum ex muliere. Hinc ortum est illud: *Verbum*
caro: & hoc per virtutem ignis, nempe Spiri-
 tus S. iuxta nuntij cælestis expositionem: *Spiri-*
tus Sancti superuenit in te. Quod etiam fides no-
 stra Catholica proficitur: *Qui conceptus est de*
Spiritu S. Insuper meo quidem calculo hoc Chri-
stus in hoc cum Nicodemus colloquio declara-
uit: postquam eum dixerat, quod ipse serpens
esset in Cruce esigendus, ad eorum qui mori
fuerant salubris remedium: expositurus quæ ra-
tionem serpens ille formatus esset, adiungit: Sic
Deus dilexit mundum, vt filium suum vnigenitum
daret q. d. Opus fuit igne diuino conuatum,
 & alius qui diuinus non fuisset, potens non fuit
 qui diuino huic æri formam sua virtute largi-
 retur.
 Expendit vterius D. August. quod commune
 est, scilicet serpenti æneum visum quidem
 fuisse serpenti, sed non fuisse: videbatur in
 figura, quam habebat venenum: sed sic ab eo
 liber erat, vt propria, illam figurat: veneni esset
 antidotum. Talis fuit Christus Dominus noster,
 quod phrali quadam diuina declarauit Apolto-
 lus: *Apparus in similitudinem carnis peccati, vt*
de peccato damnaret peccatum in carnis. Locum
 hunc sic Diu. Augustinus interpretatur: *Quid*
hoc vt de peccato damnaret peccatum in carne. De
peccato humanis peccatum de serpente serpente.
 Quis enim dubitet nomine serpenti appellari pec-
 catum? Ergo de peccato peccatum, de serpente ser-
 pitem: sed de similitudine: quia in Christo nul-
 lum peccatum, sed sola similitudo carnis peccati,
 id est exaltatus est serpens æneus. *Exaltatus est hui-*
usmodi ignis peccati, vt sanaretur ergo peccati
 quia

IV.
 Peccas de no-
 tatur
 sapien-
 tia id
 est fi-
 lius
 Dei.
 1. Cor.
 12.
 1. Cor.
 1. 24.
 Col. 2.
 2.
 Gal. 4.
 Luc. 2.
 35.
 V.
 Chri-
 stus
 venit
 in si-
 militu-
 dinem
 peccati-
 toris.
 Rom. 8.
 D.
 Aug.
 22.
 23.
 24.
 25.
 26.
 27.
 28.
 29.
 30.
 31.
 32.
 33.
 34.
 35.
 36.
 37.
 38.
 39.
 40.
 41.
 42.
 43.
 44.
 45.
 46.
 47.
 48.
 49.
 50.
 51.
 52.
 53.
 54.
 55.
 56.
 57.
 58.
 59.
 60.
 61.
 62.
 63.
 64.
 65.
 66.
 67.
 68.
 69.
 70.
 71.
 72.
 73.
 74.
 75.
 76.
 77.
 78.
 79.
 80.
 81.
 82.
 83.
 84.
 85.
 86.
 87.
 88.
 89.
 90.
 91.
 92.
 93.
 94.
 95.
 96.
 97.
 98.
 99.
 100.

quia misit Deus filium suum in similitudinem carnis peccati. Non in similitudinem carnis inam vera caro est, sed in similitudinem carnis peccati, quia mortalis caro sine ulla profus peccato, ut de peccato propter similitudinem damnaret peccatum in carne propter veram iniquitatem: ille igitur leopards creatus electus fuit in signum huius. fuit ille figura, hic veritas, ille umbra, corpus hic. Hic ergo ille est qui veram in se continet victorem, quia vitam largitur aeternam: quandoquidem ille ex sola representatione poterat veneno serpentum infectis salutem impertiri eum inventibus, quo patere veram salutem vitamque ex hoc acci, si visis fidei oculis illum intreatur; In quo est solus, vita, & resurrectio nostra.

§. 5. Exaltatio nominis Christi eiusque sacratissimi gloria corporis arbori S. Crucis imitabatur, sicut ea quam fecit in serpente serpentis anei exaltatio.

9 **M** Vltima consideranda supererat in illa figura: sed tantum expentiam vim, verbi illius Exaltatio, quo Christus Dominus nominis est in hac figura: *Moyſes exaltavit serpentem*. & quo similiter virtus locutus de figurato: *Ita exaltari oportet filium hominis*. Insigne panditur hic mysterium, quod Christus suam in Cruce suspensionem vocet suam exaltationem, & quotiescumque de morte mentionem infert Crucis, sic ait: *Exaltari oportet*: Semel toti populo dixit: *Oportet exaltari filium hominis*. Alias: *Cum exaltaveritis filium hominis, tunc cognoscetis Ius*. *quia ego sum*. Iterum: *Ego si exaltatus fuero in terra, omnia traham ad meipsum*. Et nunc Nicodemus: *Exaltari, oportet filium hominis*. Quis enim fortasse dixerit, illum per Crucem non exaltatum, sed depresso potius & humiliatum. Huius sententia videtur Apostolus: quando pro conclusione humiliationis illius hoc statuit: *Uque ad mortem, mortem autem Crucis*. Quod si respondens, diei exaltatum, quia qui crucifigebatur, in aera subleuabatur: dico, quamvis hoc verum confentiamus, nimis tamen superficialis est ista declaratio. Profundior autem haec est, Christum per hoc praclarum Crucis indicasse mysterium: illa namque eius fuit medium exaltationis. Notat Philo (de quo sic testatur D. Augustinus: *Vt liber aliter eruditissimus, unus eorum, cuius eloquentiam Graecus Platonis Plinarius non dubitant*) differentiam inter serpentem anem, quem Moyſes conſlauit opere tutorio, & alios

vetos; viuosque serpentes: nam hi si saltem debent & in altum se cupiant attollere, pedes terra sustingunt: terra namque peccatorum eorum fundamentum est, cui dicitur est: *Saper pilius tunc gradieris*. Porro fundamentum & fulcrum quo serpens anem se gebarat, terra non fuit sed stipes, cui eius imitabatur exaltatio. Hominem vero veri serpentes, si extolli, & in aera cupiant ascendere, terra inuolunt, id est bonis temporalibus & terrenis. Ille qui titulum nominis nobilitatis Nobilitis, Comitatus Marchionatus, Ducatus Principis, vel fundamentum statuit terrenis, ma suum illustrius, opes suas praeclearas possessiones suas ditiores. Illa quae possit ad altum rem ascendere qualitates, nihil enim vnum illi mens in coniugem: facultatibus, pollicitudinibus, terrenisque sulcitur.

Subtiliter admodum proposuit Vates Olymptioem sibi congratulante: *Dixi effium inueni idolum in eis*: quod alij legunt: *Idolum in eis*, cui solidae inuitar, solentem quo fulcitur, qui namque opibus abundat, in illis consistit, spemque collo ar, qua peccentur, & obtinet quod intendit, & eo vique quo desiderat, extetur. Porro homini generis Affectus terrenus non est inuisus, cum omnium indigus facta, nec cui caput inclinaret, habet, nisi Crucis lignum, & in cruce mori debuerit humiliari & abiectus: sic enim audio loquentem *Apostolum*: *Humiliatus semetipsum usque ad mortem mortem autem Crucis*. Propter quod & *Dixi exaltatum in eis*, &c. Notanda venit emphasis propter quod praclarè declaratur ex consideratione D. Bernardi ad illa verba, quae Christo in Cruce saepe conuittatores improperebant. *Si filius Dei es, descendas nunc de Cruce, & credimus in te*. Vox erat haec diabolica, & fatua, quae Christus in Cruce ignorabat mysterium; etenim melius vi adoraretur tanquam filius Dei, totiusque orbem mundus crederet, ut in legitimum Redemptorem, Regem & Dominum, non erat, quod descendere de Cruce, sed ascendere & moreretur in illa: quocirca si quando illi dicebant de rogabant: *Descendat nunc de Cruce*: ut ante mortem descendere, non hoc obtineret ut exaltatus, sicut exaltatus modo fuit, suam etenim exaltationem in morte Crucis fundauit, *Mortem autem Crucis*. Haec fulcrum ei ad altitudinem factum & exaltationem submisit.

I. **C**ruce dicitur Christi fuit exalta. **10.** **T**oa. **8.** **28.** **I**sa. **53.** **32.** **34.** **Phil.** **2.** **L**eb. **12.** **cont.** **F**au. **c.** **39.**

